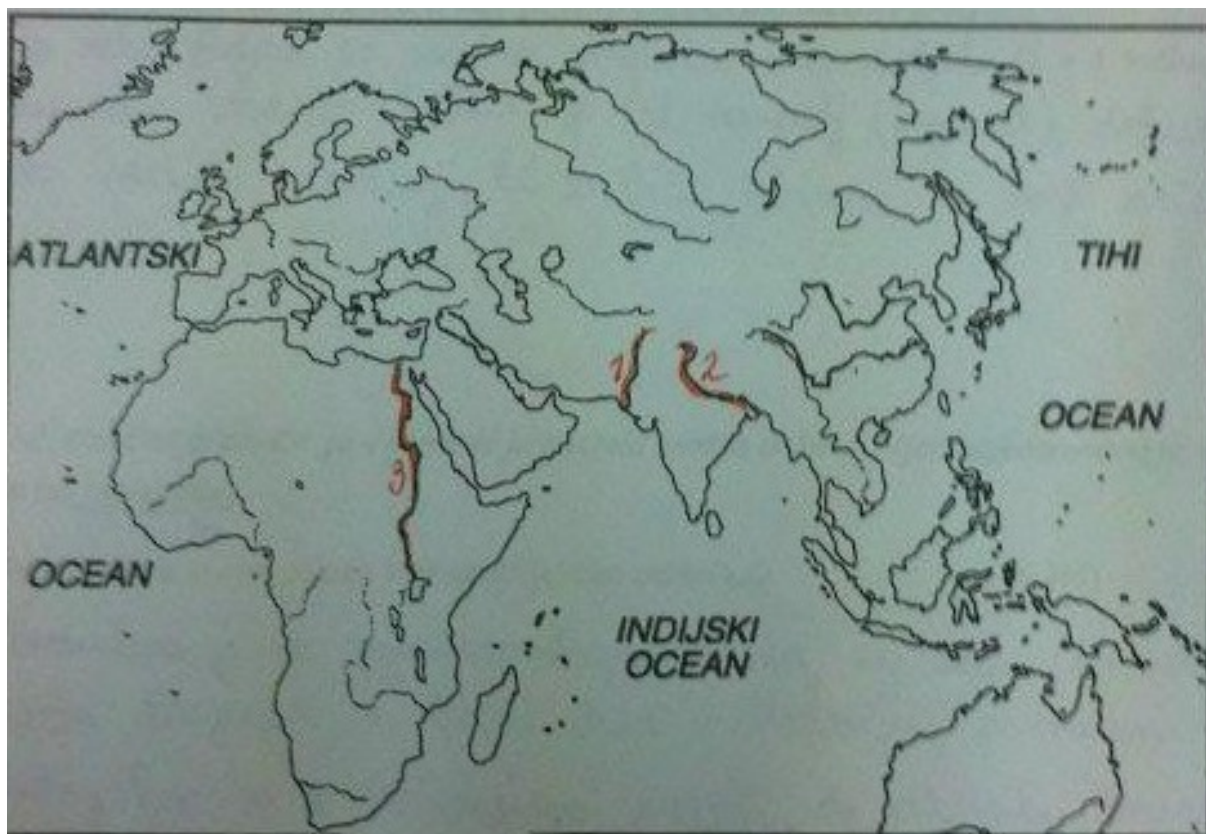


## VISOKE CIVILIZACIJE

V nemo karto (glej del. zvezek) vriši vse pomembne reke prvih visokih civilizacij.



**Namakalno poljedelstvo imenujemo tudi irigacija; je eden od pomembnih dejavnikov za nastanek prvih držav, imenujte še dva dejavnika, ki sta odločilno vplivala na nastanek prvih držav in ju pojasni.**

-Zaščita pred zunanjimi sovražniki (Se združijo proti sovražnikom, vladar določi osebo za poveljnika, ki pozna tehnike boja..)

- Boljša organizacija (pobiranje davkov, zakoni, pisava, gospodarski napredek)

**Kdo so Sumerci? Predstavite njihov prispevek v zakladnico čl. zgodovine.**

Sumeri so najstarejša civilizacija. Razvili so se ob reki Evfrat, dve žetvi na leto, dobro razvita trgovina, vladar je veljal za vrhovnega svečenika, tempeljska država, ZIGURAT, mesta se razvijajo okoli zigurata prebivalci se ukvarjajo s trgovino, pobiranje davkov. Pisava za pobiranje davkov, prva državna organizacija, Začetki znanosti, Gradbeništvo

Kiš, Ur, Uruk, Nipur, Lagaš, Eridu,

**Imenujte prvo centralizirano državo na območju Mezopotamije in na tem primeru razložite pojem centralizirane države ter pojme orientalske despotovine.**

Akadska država. Celotna država vodena iz prestolnice, v tem primeru mesto Akad, Orientalске despotovine so majhne države vodene od despota, in drugi pri vladanju nimajo vpliva, na območju orienta.

**Kdo je v Egiptu ogrožal faraonovo oblast? Pomagaj si s pojmom nomi.**

Faraonovo oblast v Egiptu so ogrožali nomarhi, ali vladarji posameznih nomov. Egipt je bil razdeljen na posamezne nome, glavni v posameznem nomu pa so bili Nomarhi. Ker so oni bolje poznali situacijo v svojem nomu, so to lahko izkoristili za upor Faraonu.

**S pomočjo Hamurabijevega zakonika razložite razliko med klasičnim in patriarhalnim suženjstvom, navedite tudi skupno ime za obe obliki suženjstva.**

Patriarhalno suženjstvo je bilo do sužnjev bolj prijazno. Sužnji so se lahko odkupili, če so se poročili z svobodnim parnerjem so bili otroci svobodni, lastnik je moral plačati zdravljenje sužnja. Klasično suženjstvo pa je bilo do sužnjev bolj ostro, saj je bilo sužnjev več, lastniki so lahko odločali tudi o smrti in življenju sužnja, poročali so se lahko samo znotraj sužnjev, in otroci so bili nesvobodni. Skupno ime obeh suženjstev je ORIENTALSKO SUŽENJSTVO, saj se je razvilo na orientu (vzhod), v orientalskih despotovinah.

**Ali lahko primerjamo zgoraj navedeni obliki suženjstva z babilonskim in asirskim suženjstvom? Razložite..**

Takšnega suženjstva ne moremo primerjati z babilonskim in asirskim suženjstvom, saj je Babilonsko suženjstvo pomenilo preseljevanje judovskega prebivalstva v Babilon, Babilonci pa so dobesedno izbrisali mesto Juda in ostale države. Asirsko suženjstvo pa je pomenilo to, da so Asirci zasedli del Izraela in preselili Izraelce. Torej sta si bila Asirsko in Babilonsko suženjstvo podobna.

**Navedite dve razliki med STAROBABILONSKIM in NOVOBABILONSKIM kraljestvom.**

V starobabilonskem kraljestvu je vladal Hamurabi, v Novobabilonskem kraljestvu pa Nebukadnezar. Starobabilonsko kraljestvo so ustanovili Amoriti, Novobabilonsko pa Kaldejci. Novobabilonsko kraljestvo bolj razvito. V starobabilonskem kraljestvu je bilo patriarhalno suženjstvo, v Novobabilonskem pa Babilonsko suženjstvo.

**Kakšen je odnos Asircev do podjarmljenih ljudstev in predstavi odnos Perzijcev do podjarmljenih ljudstev.**

Asirci so podjarmljena ljudstva zaslužnjevali, dajali so jim visoke davke, in jih preseljevali v čisto drug prostor, kar je znano tudi pod imenom Asirsko suženjstvo. Perzijci pa so imeli pravila

“obnašanja” do sužnjev napisana na Kirovem valju. Podjarmljenih ljudstev ne kaznujejo več, ampak le plačujejo davke novi državi.

**Predstavite duhovno kulturo Egipta. / Imenujte dva kulturna spomenika, gradnja piramid je bila povezana z egipčansko religijo pojasni to trditev...../**

Egipčani so bili politeisti, vrhovni bog je Amon Ra (bog sonca), faraon je utelešenje boga Hora (bog sveta, ki je prevzel faraonovo človeško podobo, telo.

2 kulturna spomenika sta piramide (grobnica) in sfinga (kip leva z dekliško glavo, namenjen za varovanje, lev je simbol varnosti.

**Pomen pisave, imenujte pisave najstarejših držav in kratko navedite značilnosti.**

Pisava pomembna za popisovanje davkov, organizacijo države,..

Pisave se delijo na slikovne (Hireoglifi, Ilinearna a pisava) – 1 slika 1 misel. Zlogovne (Klinopis) – 1 klinopis in črkovne (Brahmi, Devangari, Feničanski črkopis.)

**Material na katerem so napisana vprašanja so iznašli Egipčani (papirus) ali pa Kitajci (papir)**

**Latinica je pisava v kateri pišeš odgovore, njen izvor je v Feničanski pisavi.**

**Navedite tri razloge za razvoj pisav.**

Zapis prvih zakonov, lažje popisovanje pobiranja davkov, hvalnice vladarjev.

**Zakaj je kopija prve mirovne pogodbe v palači OZN? Kateri državi sta podpisali prvo mirovno pogodbo ?**

Bitka pri Kardešu med Hetiti in Egipčani se je končala neodločeno, saj so Hetiti in Egipčani podpisali prvo mirovno pogodbo v zgodovini človeštva, in si razdelili interesna območja. Ker je to začetek končanja vojn sporazumno je tudi shranjeno v palači OZN.

**Feničani niso bili izumitelji, ampak so izdelke oz. panoge posodobili in jih nato prodajali; torej so bili le posredniki.**

Feničani niso ozumili novih stvari, ampak so zelo natančno izpopolnili že izumljeno. Primer: Škrlat, so prevzeli od ljudstev iz morja. Sami so ga natančno dodelali in bogato prodajali po vsem sredozemlju.

**Analizirajte dejavnike zaradi katerih zgoraj navedena trditev velja.**

Izdelki so bili že dost dodelani,

**Po pomembnosti razvrstite gospodarske panoge v Feniciji in svojo razvrstitev utemeljite na konkretnem primeru (pomagajte si s učnim listom-Fenicija). Kaj imajo skupnega pojmi Mezopotamija, Fenicija, Kanaan ?**

Blago obarvano škrlatno

Trgovina (pomorska) (keramični, steklarski izdelki, steklarski, slonova kost)

Kmetijstvo

Fenicija je severni del Kanaana, imeli so mestne državice, trgovali so med sabo

**Ali**

**Po pomembnosti razvrstite štiri dosežke Feničanov (naredite lastni izbor dosežkov), ki so se znašli v zakladnici zgodovine?**

Črkopis 22 črk

Izpopolnili so ladijsko tehniko in prvi pluli skozi Gibraltarsko ožino

Steklopihaštvo

Izpopolnili so zakonodajo in denarništvo

Uveljavili so kamelo

**Svetovnozgodovinski pomen Izraela je v religiji; judovski monoteizem je vplival na razvoj krščanskega monoteizma**

**Kakšna je usoda države Izrael, po smrti kralja Salomona?**

Država razpade na Izrael sever in judejo na jugu

**Navedite in pojasnite dve razliki med induško kulturo ali harappske kulturo in vedsko ali arijsko Indijo.**

Induška kultura je bila razvita od prvotnega prebivalstva Indije, potem so pa okoli leta 1500 pr.n.št vdrli Ariji in nastane vedska indija. Jezik sanskrt. Ariji so si podredili Dravide in so šli v 4. Kasto

Induška kultura ima težišče ob reki Ind, vedska pa ob reki Ganges.

Induška kultura rodovno plemenska ureditev, Vedska ima kastni sistem.

**Kaj je kasta? Navedite tri dejavnike, ki odločilno vplivajo na razvrščanje v kaste.**

Kasta je del kastnega sistema. Družba je razdeljena na posamezne kaste (Duhovnik, Vladaarji, Poklici in Sužnji). Tri dejavniki: poklic, poreklo in vera

**Navedite najpomembnejši dejavniki in ga pojasnite.**

Vera. V brahmanizmu so bili najbolj pomembni brahmani, ki so bili še bolj pomembni od vladarjev, in so jih zato uvrstili v 1. kasto

**Zakaj budizem nasprotuje kastnemu sistemu?**

Ker se s kastnim sistemom ne more priti čez 8 stopenj. Budizem pa tudi zagovarja enakost med ljudmi, kar je pa nasprotje kastnemu sistemu.

**Ali lahko primerjamo budistične pagode, egipčanska svetišča in sumerske zigurate?**

**Odgovor utemelji.**

Vsi so templji za čaščenje boga. Sumerski zigurati so iz posušene opeke, egipčanska iz kamna, paode so pa lesene z zavitimi strehami. Pagode namenjeni samo enemu Bogu Budi, templji in zigurati pa več bogovom.

**Ovrednotite pomen Konfucijevega nauka.**

Versko filozofski nauk. Vsak se mora podrediti svojemu položaju. Poslušnost otrok do staršev, žene do moža. Vsaka stran ima svoje dolžnosti, tako dosežemo smisel življenja

**Navedite podobnosti med budističnimi svetimi resnicami in vrednotami, ki jih zagovarja Konfucijev nauk.**

Obadva sta bila ukazana iz strani vladarja. Ni nevaren za vladajoče, tolaži izkoriščane.

**Navedite dosežke kitajske civilizacije. Zakaj se ti dosežki razlikujejo od dosežkov drugi zgodnjih civilizacij.**

Kompas, Bankovci, Papir, Svila, Porcelan. Razlikujejo se pa zato, ker Kitajci niso bili v stiku z drugimi civilizacijami.

**Predstavite skupne značilnosti prvih visokih civilizacij.**

Irigacija, Delitev dela (umsko in fizično), Orientalne despotovine, življenje v mestih, pisava, gradnja monumentalnih zgradb, pobiranje davkov, zapis prvih zakonov...

**Na konkretnih primerih predstavite povezavo med nekaterim prvimi državami.**